

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

GasTerra B.V.

Stationsweg 1
Postbus 477
9700 AL Groningen
Nederland
T +31 (0)50 364 86 48
E communicatie@gasterra.nl
BTW NL814409325B01
Handelsregister Groningen 02089290
www.gasterra.nl

Datum	Doorkiesnummer
6 april 2021	050 364 86 48
Ons kenmerk	Uw kenmerk

JS21.111

Onderwerp

Zienswijze GasTerra op internetconsultatie 'Wat na Nul'

NIET VERTROUWELIJK

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding:

GasTerra heeft kennis genomen van de op maandag 8 maart gepubliceerde internetconsultatie 'Wat na Nul'. Het voorliggende concept wetsvoorstel (hierna: "wetsvoorstel") beoogt in de zogenoemde 'fase 1' een helder kader te scheppen voor de voorwaarden waaronder de productie uit het Groningenveld (hierna: "Groningen") in de komende jaren boven de minimumflow mag worden opgeregeld. Het wetsvoorstel voorziet vervolgens voor 'fase 2', wanneer Groningen niet meer produceert en sluit, in de benodigde wetswijzigingen.

Met betrekking tot het wetsvoorstel heeft GasTerra enkele opmerkingen welke hieronder uiteengezet worden.

Inzet L-gas middelen ten behoeve van leveringszekerheid

GasTerra wil voorop stellen dat een marktpartij die een bijdrage levert of gevraagd wordt een bijdrage te leveren aan de doelstelling van de minister om met behoud van leveringszekerheid de winning uit Groningen te minimaliseren en te beëindigen, daarvoor gecompenseerd zou moeten worden. Dit heeft als voordeel dat voor alle marktpartijen een gelijk speelveld geldt, waarin de meest efficiënte oplossingen worden nagestreefd. Voorwaarde daarbij is dat de te leveren dienst duidelijk wordt omschreven en dat is vastgelegd welke prijs daarvoor wordt betaald.

Rolverdeling

Fase 1

Ons inziens zijn er in fase 1 meerdere situaties te onderscheiden:

1. Leveringszekerheid: GasTerra maakt gebruik van de bergingen ten behoeve van de leveringszekerheid (bij koude periodes) van zijn eigen portfolio. Tevens houdt GasTerra bij de inzet van de bergingen rekening met de leveringszekerheid van de L-gas markt.

Met leveringszekerheid bedoelen wij dat voor temperatuur scenario's van de afgelopen 30 jaar is geborgd dat tot einde winter voldoende gas in onze bergingen zit om de markt te voorzien, hiervoor wordt de reservestelling bepaald. Indien er door omstandigheden een te groot beroep op de bergingen wordt gedaan en de reservestelling geraakt wordt, volgt GasTerra de lijn van het wetsvoorstel dat GasTerra dan productie uit Groningen boven minimumflow zal inroepen. Randvoorwaarde hierbij in de ministeriele regeling zou wel moeten zijn dat andere L-gas middelen eveneens ingezet worden ten behoeve van levering aan de L-gas markt en dat cavernes zoals Epe en Zuidwending niet op hetzelfde moment injecteren, zodat de extra Groningen inzet daadwerkelijk enkel plaatsvindt ten behoeve van een L-gas marktvrage. De ministeriële regeling moet volstrekt duidelijk zijn over wanneer in deze situatie wel en wanneer geen volumes uit Groningen kunnen worden geproduceerd en of en zo ja in welke mate GTS aanspraak mag doen op L-gas middelen van derden.

2. Back-up taak GTS: Ten behoeve van de systeemintegriteit heeft GTS een 'back-up taak'. We volgen de lijn van het wetsvoorstel dat indien er problemen ontstaan in het systeem en bijvoorbeeld de inzet van stikstofconversiecapaciteit onder de 100% zakt, GTS aan GasTerra kan verzoeken om productie uit Groningen te verhogen. Ook hier zou wat GasTerra betreft moeten gelden dat de ministeriele regeling de inzetvolgorde van de diverse L-gasmiddelen bepaalt en dat bergingen en cavernes (zoals Epe en Zuidwending) niet op hetzelfde moment injecteren en zo nodig hiertoe een aanwijzing krijgen.

De ministeriële regeling moet ook hier volstrekt duidelijk zijn over wanneer in deze situatie wel en wanneer geen volumes uit Groningen kunnen worden geproduceerd en of en zo ja, in welke mate GTS aanspraak mag doen op L-gas middelen van derden.

3. Naast de twee bovenstaande situaties kunnen er nog andere situaties voorkomen waarin extra L-gas inzet (of een reductie van de L-gas vraag) nodig is. Uit het wetsvoorstel wordt niet duidelijk hoe de exacte rolverdeling is met betrekking tot onder meer de bevoegdheid om Groningen dan wel andere middelen te mogen inroepen of aanwijzen. Dit kan een situatie van stikstofderingen betreffen, waarbij stikstof nog wel boven de 100% beschikbaar is en het derhalve niet valt onder de back-up taak van GTS waarbij extra Groningen inzet gerechtvaardigd is. Het kan ook gaan om de situatie dat alle overige middelen aan staan en de restvraag enkel opgevuld kan worden met extra inzet van Groningen. Het is noodzakelijk dat in de ministeriele regeling transparant en duidelijk vastgelegd wordt door wie en op welke wijze extra Groningen inzet kan worden ingeroepen of onder welke voorwaarden door GTS op basis van de transportcodes een aanwijzing gegeven mag worden aan (een) marktpartij(en). GTS zou daarvoor het bestaande vergoedingensysteem kunnen aanpassen (WDBA) of een ander marktgebaseerd vergoedingensysteem kunnen hanteren, zodat marktpartijen die aangewezen worden om de systeem integriteit te herstellen daarvoor vergoed worden. Er wordt dan immers een beroep gedaan op de voorraad van bepaalde marktpartijen die die voorraad dan niet meer kunnen gebruiken voor hun eigen portfolio en gedwongen zullen worden op de markt gas in te kopen.

Fase 2

In fase 2 wordt geen gas meer gewonnen uit Groningen. De hiervoor geschetste situaties leiden dan tot de volgende vraagstukken, waarbij het GasTerra op dit moment nog niet duidelijk is of en in hoeverre de ministeriele regeling nog werking heeft in fase 2.

1. **Leveringszekerheid:** Na sluiting van Groningen zullen de bergingen nog steeds ingezet worden ten behoeve van de leveringszekerheid en de portfolio van GasTerra. Voorafgaand aan een gasjaar zal door GTS duidelijke informatie gegeven moeten worden over de maximaal verwachte back-up die nodig is uit de bergingen qua volume en capaciteit. Deze informatieplicht mist nog in het wetsvoorstel. Tevens moet er een duidelijk incentive voor GTS opgenomen worden om dit beslag op de bergingen tot een minimum te beperken. Indien de bergingen tegen de reservestelling aanlopen, is er geen mogelijkheid meer om Groningen in te zetten. Het wetsvoorstel geeft geen duidelijkheid over hoe in deze situatie een tekort opgelost gaat worden. Een systeem van een goed omschreven dienst met een daarbij behorende vergoeding, zoals eerder beschreven, zou een oplossingsrichting kunnen zijn.
2. **Back-up taak GTS:** Ten behoeve van de back-up taak van GTS kan er geen beroep meer gedaan worden op Groningen. Mocht GTS een beroep doen op marktpartijen dan zou ook hiervoor een dienst/vergoedingensysteem ontwikkeld moeten worden waarvoor in de ministeriele regeling duidelijke en eerlijke kaders geschapen moeten worden, zoals hiervoor reeds benoemd.
3. De 'overige situaties' blijven ons inziens gelijk. Daarvoor zou eveneens een dienst/vergoedingensysteem kunnen werken.

Overige punten van commentaar

Richtlijnen voor inzet bergingen

Op basis van het wetsvoorstel wordt jaarlijks een raming gemaakt met daarin een beschrijving van de wijze van inzet van de bergingen. De totstandkoming van deze beschrijving moet een transparant en verifieerbaar proces zijn. Het proces moet incentives hebben om te voorkomen dat GTS onnodig beslag legt op Norg en Alkmaar. Verder moet duidelijk zijn dat GasTerra enkel de gebruikmaking van Norg kan en zal borgen binnen de door de minister geformuleerde vereisten en moet duidelijk zijn wat de consequenties zijn indien GTS buiten de afgesproken parameters aanspraak doet op Norg.

L-gas aanwijzing

Op dit moment moet GasTerra bij een aanwijzing om L-gas op te regelen tegelijkertijd H-gas afregelen om zijn portfolio in balans te houden. Wegens een gebrek aan flexibele H-gas middelen wordt dit een steeds groter probleem voor GasTerra en is deze wijze van aanwijzingen geven niet effectief. GasTerra ziet als oplossing dat deze maatregelen losgekoppeld worden: een marktpartij krijgt een aanwijzing om L-gas op te regelen en een andere marktpartij krijgt een aanwijzing om H-gas af te regelen. Deze aanwijzingen worden vervolgens buiten de POS van beide marktpartijen gehouden om balansproblemen voor deze marktpartijen te voorkomen en de volumes worden op een marktconforme wijze verrekend. Op deze wijze kunnen alle marktpartijen die beschikken over flexibiliteit in L- en H-gas middelen meehelpen met het effectief faciliteren van het systeem om niet onnodig Groningen in te zetten, zonder daar een nadeel ten behoeve van hun eigen balans van te ondervinden.

Bij een L-gas tekort situatie dient tevens goed bekeken te worden wat het onderliggende probleem is voordat een L-gas aanwijzing gegeven wordt. Het komt voor dat een H-gas overschot momenteel wordt verholpen door het gas te converteren naar L-gas en dit in L-gas cavernes te injecteren. Het zou in de optiek van GasTerra beter zijn wanneer een dergelijk H-gas overschot verholpen zou worden in de H-gas markt zelf.

Cavernes

Hierboven heeft GasTerra reeds het belang van de rol van cavernes aangehaald. In de toelichting wordt in paragraaf 2.3.1 aangegeven dat er naast de laagcalorische gasopslagen Norg en Alkmaar andere marktpartijen zijn die eveneens beschikken over laagcalorische middelen, "maar die zijn beperkt van omvang in vergelijking tot de middelen waarover GasTerra beschikt". Het woord 'beperkt' vindt GasTerra misplaatst. De Epe cavernes en Zuidwending hebben een capaciteit en volume dat substantieel is in relatie tot Alkmaar en Norg: de cavernes Epe en Zuidwending hebben samen een productiecapaciteit van ca. 80 mln m³/dag en een volume van 1,1 bcm, welk volume multicyclisch inzetbaar is per gasjaar. Dit is substantieel ten opzichte van Norg en Alkmaar met 116 mln m³/dag en een volume van 4,5 tot 6,5 bcm. Indien er geen enkele beperking komt op de inzet van deze cavernes ontstaat de mogelijkheid dat de inzet van de cavernes de effectiviteit van de aanwijzing op Groningen teniet kan doen of kan leiden tot een nog hogere aanwijzing. In de ministeriele regeling moet wat GasTerra betreft duidelijk zijn wat de rol van de cavernes is in relatie tot aanwijzingen.

Europese regelgeving

In het voorstel ontbreekt een aparte referentie naar de wijze waarop voldaan wordt aan de eisen op grond van de Europese regelgeving op het gebied van leveringszekerheid voor gas. Bij artikel 10a, eerste lid aanhef en onderdeel q), op grond waarvan de netbeheerder de capaciteit uit Groningen raamt, wordt verwezen naar de criteria in de Verordening leveringszekerheid aardgas (Vo. EU 2017/1938). Het wetsvoorstel maakt echter niet duidelijk hoe met het voorstel ook voldaan wordt aan de overige vereisten van de Verordening leveringszekerheid aardgas, met name de eisen ten aanzien van de motivering van de noodzakelijkheid, de evenredigheid de gevolgen voor de markt en marktwerking. GasTerra wijst in dit verband ook op Richtlijn 2009/73/EG, op basis waarvan lidstaten de mogelijkheid hebben om in het algemeen belang aan gasbedrijven een openbare dienstverplichting op te leggen die betrekking heeft op leveringszekerheid. De richtlijn vereist dat een dergelijke verplichting duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar is en dat gewaarborgd is dat overige gasbedrijven gelijke toegang houden tot de Nederlandse markt. Het wetsvoorstel zou aan al deze eisen moeten voldoen. Bij gebrek aan nadere uitwerking valt op dit moment niet te bepalen of dit het geval zal zijn.

In het verlengde daarvan merkt GasTerra op dat de huidige regeling leunt op de aanwijzing van GasTerra op grond van de Gaswet als rechtspersoon die zorgt voor afname van gas uit Groningen en die door de netbeheerder aangewezen kan worden taken te verrichten met oog op de goede uitvoering van diens wettelijke taken. Aangezien GasTerra zijn activiteiten afbouwt en binnen afzienbare tijd beëindigt, zou het wetsvoorstel voldoende robuust moeten zijn om tegen die tijd een andere rechtspersoon (of rechtspersonen) actief op de Nederlandse gasmarkt aan te wijzen om deze rol over te nemen en de aangewezen taken te vervullen.

Ministeriele regeling

In het vervolgproces van dit wetsvoorstel wordt de ministeriele regeling uitgewerkt. De ministeriele regeling zal bepalend zijn voor het effectief laten werken van de beoogde doelstelling van deze wet. We verwachten daarom ook dat de regeling tijdig zal worden geconsulteerd met de markt.

Norg akkoord

GasTerra heeft nota genomen van het Norg akkoord. We constateren dat daarin afspraken zijn gemaakt voor een andere wijze van gebruik van UGS Norg. Door de Minister dient nog duidelijkheid gegeven te worden hoe deze afspraken zich verhouden tot het huidige wetsvoorstel. De behoefte aan duidelijkheid vooraf speelt te meer daar in het wetsvoorstel wordt vastgelegd dat aanwijzingen voor inzet van Groningen niet langer plaatsvinden onder de transportvoorwaarden maar voortaan wettelijke aanwijzingen zijn, die verplicht moeten worden opgevolgd en waarbij het niet opvolgen van een aanwijzing gesanctioneerd kan worden met een bestuurlijke boete van de ACM. GasTerra is geen voorstander van een systeem waarbij ACM sancties op kan leggen voor overtreding van een onduidelijk of voor meerdere interpretaties vatbaar wettelijk voorschrift.

Uiteraard zijn wij bereid onze zienswijze toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Herbert van Zijll de Jong